

De Kortenhoefse plassen; een oud Hollands landschap

Pim Sprooten

Onderzoeksvraag

Hoe is het gebied rond de Kortenhoefse plassen ontstaan?

Gebiedsbeschrijving

Het gebied rond de Kortenhoefse plassen is deel van een veengebied ten westen van Hilversum met zogenaamd 'hollandveen'. In tegenstelling tot de nabijgelegen Loosdrechtse plassen die voornamelijk voor recreatie zijn ingericht is er voor dit gebied gekozen om de nadruk op natuurbehoud te leggen.

Figuur 1: Een kanoroute door de de Kortenhoefse plassen ^[1].

Resultaten

Het laagveengebied tussen Holland en Utrecht is ontstaan doordat men in de 13^e eeuw begon met het ontginnen van veengebieden. Dijken werden aangelegd om de gebieden tegen zeewater te beschermen en aan deze dijken of hoger gelegen wegen ging men wonen. Zo ontstonden lintdorpen.

Figuur 2: Een lintdorp met opstreekende verkaveling.

Vanuit deze boerderijen werden lange door sloten omringde kavels ontgonnen. Dit wordt opstreekende verkaveling genoemd. Dit is in figuur 2 nog terug te zien. Als gevolg van het afwateren kon de bovenste veenlaag oxideren en begon het land in te klinken. De grondwaterspiegel werd steeds moeilijker laag genoeg te houden en er trad vernatting op.

Wat een nog grotere impact op het landschap heeft gehad is turfwinning. Turf is lange tijd een belangrijke brandstof geweest en is dan ook op grote schaal gewonnen door middel van zogenaamde 'natte vervening'.

Figuur 3: Natte vervening.

Hierbij moest het veen door de hoge grondwaterstand in de laaggelegen polders direct uit het water worden gebaggerd. Daarna werd het te drogen gelegd en werden er stukken turf van gestoken. Hierdoor zijn de Kortenhoefse plassen ontstaan. Mede hierdoor, en door vernatting van het omliggende land werd het gebied het best geschikt beschouwd als natuurgebied.

Conclusie

De mens heeft in meerdere stadia zijn stempel om het landschap van de Kortenhoefse plassen gedrukt. Door het graslandschap eeuwen geleden te ontwateren en het huidige natuurbeleid dat er door natuurmonumenten gevoerd wordt. Het moerassige veenlandschap komt door dit natuurbeleid langzaam weer terug. Je mag dus zeggen dat elk element van de Kortenhoefse plassen uiteindelijk door de mens is ontstaan.

Referenties

Voorbeelden:

^[1] <https://www.natuurmonumenten.nl/natuurgebied/kortenhoefse-plassen/route/kanoroute-kortenhoefse-plassen-vlak-bij-hilversum>

^[2] <http://landschapinnederland.nl/1100-%E2%80%931600-zwoegen-het-veen>

^[3] <http://www.ruitersporen.nl/verhalen/verhalen.php?story=60>